

Підсумки роботи агропромислового комплексу у 2016 році та завдання на 2017 рік

Площа сільськогосподарських угідь в області складає майже 1,5 мільйона гектарів, або 3,5 відсотка угідь України, з них 1,3 мільйона гектарів ріллі.

Аграрне виробництво здійснювали 569 сільськогосподарських підприємств, які обробляють 65 відсотків від загальної площі ріллі, 1424 фермерських господарств, з них 1190 господарств мають в користуванні більше 151,4 тисяч гектарів сільськогосподарських угідь (в середньому на одне господарство припадає 127,2 га угідь).

За оперативними статистичними даними обсяг валового виробництва сільськогосподарської продукції у всіх категоріях господарств зріс на 2,1 відсоток, у сільськогосподарських підприємствах – на 3,2 відсотка. За індексом обсягу Черкащина займає шістнадцяте місце, за виробництвом на душу населення – третє, за обсягом виробництва – шосте. Питома вага виробництва сільськогосподарської продукції до загальнодержавного – 5,9 відсотка.

Відповідно до Програми соціально-економічного розвитку Черкаської області на 2017 рік однією з основних цілей розвитку агропромислового комплексу є продовольча безпека - забезпечення населення високоякісними продуктами харчування власного виробництва.

Задоволення потреб населення у продовольстві, у межах його купівельної спроможності, у 2017 році, як і у попередні роки, здійснюватиметься, в основному, за рахунок продукції внутрішнього виробництва, крім таких позицій: гречка, жито, плоди та ягоди. Їх виробництво не задовольняє потреби населення області.

Проблема – потреба завезення з інших областей: гречки продовольчої в обсязі 1,3 тис. тонн, жита – в обсязі 1,1 тис. тонн, плодів та ягід – в обсязі 5,5 тис. тонн

Шляхи і способи розв'язання проблеми у 2017 році:

розширити площі під плодовими та ягідними насадженнями за новими технологіями;

створити мережу заготівельних пунктів з метою закупівлі фруктів від населення з подальшою реалізацією на ринках області;

сприяти будівництву фруктосховищ та холодильників з регульованим газовим середовищем для довгострокового зберігання фруктів та ягід.

збільшити площі посіву гречки та жита, організація виробництва круп гречаної на території області.

Рослинництво

За урожайністю зернових і зернобобових культур Черкащина займає друге місце серед областей України.

У 2016 році, завдяки поєднанню сприятливих кліматичних умов підвищенню культури землеробства підприємств, зернових культур зібрано з площі 658,0 тис. га намолочено зерна в заліковій вазі майже 4,1 млн. тонн

(108% до 2015 р.) із середньою урожайністю 62,0 ц/га, що на 4,0 ц/га, більше в порівнянні з минулим роком.

Згідно рейтингу перше місце по урожайності зернових та зернобобових культур належить Канівському району (75 ц/га), друге – Чорнобаївському (74,4 ц/га), третє – Золотоніському (70,0 ц/га). Останні місця рейтингу в Уманського (58,4 ц/га) та Жашківського районів (55,7 ц/га).

Соняшника зібрано 574 тис. тонн (106% до 2015 р.) з середньою урожайністю 28,3 ц/га, сої – 259,8 тис. тонн (98% до 2015 р), цукровий буряк – 553,4 тис. тонн (112% до 2015 р) і вироблено цукру – 38,8 тис. тонн.

Картоплі зібрано 838,6 тис. тонн (107% до 2015), овочів відкритого ґрунту - 354,2 тис. тонн (102% до 2015р) та плодово-ягідної продукції - 50,0 тис. тонн (89% до 2015). Слід зазначити, що в господарствах населення картоплі виробляється 96%, овочів – 74%, плодів та ягід – 83%.

Під урожай 2017 року посіяно 236,3 тис. га озимих культур, в тому числі 196,2 тис. га, з яких 179,7 тис. га, озимого жита - 1,9 тис. га, озимого ячменю – 14,6, крім того озимого ріпаку 37,1 тис. га. За оперативною інформацією найгірша ситуація із озиминою в Кам'янському, К-Шевченківському та Христинівському районах.

Пріоритетні напрямки розвитку галузі землеробства в 2017 році

Впровадження програми з охорони і підвищення родючості ґрунтів Черкаської області «Родючість 2016-2020» (рішення обласної ради від 07.10.2016 №9-6/VII).

Підтримка галузі садівництва та ягідництва – компенсація коштів що використані на закладання нових насаджень плодово-ягідних культур та будівництва холодильників з РГС сільгосптоваровиробникам області.

Розвиток горіхівництва та ягідництва у рамках Програми підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у Черкаській області на період до 2020 року.

Проведення інформаційних заходів серед сільгосптоваровиробників в доцільності вирощування нішевих культур (сорго, квасоля, нут, гірчиця), запровадження системи землеробства no-till, дотримання сівозмін та надання науково - обґрунтованих методичних рекомендацій.

Організація та проведення науково-практичних семінарів, нарад, днів поля, підготовка обласної експозиції та участь у Міжнародній виставці «Агро-2017», що сприяє впровадженню новітніх технологій та залученню інвестицій в сільське господарство області.

Тваринництво

У 2016 році по всіх категоріях господарств вироблено 446,4 тис. тонн м'яса худоби та птиці в живій вазі, молока 519,2 тис. тонн, яєць 564,5 млн.шт.

Приріст виробництва м'яса худоби та птиці в живій вазі складає 17,4 тисячі тонн (4,1%), виробництво молока зменшилося на 10,9 тисячі тонн (2,1%), яєць на 104,4 млн. штук (16,6%).

Виробництво м'яса худоби та птиці в живій вазі збільшилося в 13 районах області.

Найбільший приріст виробництва спостерігається в Уманському -1,1 тис. тонн, Черкаському - 1,5 тис.тонн, Золотоніському – 3,9 тис. тонн., Миронівська птахофабрика в Канівському районі виробництво м'яса птиці збільшила на 14,7 тис. тонн.

Разом з тим в Драбівському, Катеринопільському, Лисянському районах спад виробництва м'яса складає – 29 - 41%.

Спад виробництва молока відбувся за рахунок скорочення виробництва в особистих селянських господарствах на 13,3 тисячі тонн. Це пов'язано з скороченням чисельності корів у цій категорії господарств на 4 тисячі голів.

В сільськогосподарських підприємствах досягнуто приросту молока – на 2,4 тисячі тонн (0,8%).

Виробництва молока в сільгосп підприємствах збільшено за рахунок підвищення продуктивності корів до 6300 кг молока в рік, що більше на 152 кг в порівнянні з 2015 роком.

Разом з тим в Катеринопільському районі продуктивність корів знизилася майже на 200 кг, в Тальнівському, Драбівському на 317 – 371 кг відповідно в Монастирищенському районі на 499 кг. В цих же районах та в Городищенському, Смілянському, Уманському та Чорнобаївському районах зменшено валове виробництво молока.

У 2016 році у всіх категоріях господарств спостерігається негативна динаміка у збереженні чисельності поголів'я сільськогосподарських тварин.

Станом на 01.01.2017 у суб'єктів господарювання утримується 176,4 тис. голів великої рогатої худоби, в тому числі корів 83,0 тис. голів, свиней - 386,2 тис. голів, овець та кіз – 31,1 тис. голів.

В порівнянні з відповідним періодом минулого року чисельність поголів'я великої рогатої худоби зменшилася на 10,0 тис. голів в тому числі корів на 5,4 тис. голів, свиней на 14 тис. голів, овець та кіз на 2,8 тис. голів.

Чисельність поголів'я птиці збільшилося на 200,6 тис. голів та складає майже 24 млн. голів.

За підсумками роботи галузі тваринництва в 2016 році перше місце посідає Золотоніський район, друге –Чорнобаївський, третє-четверте місце розділили між собою Звенигородський та Корсунь-Шевченківський райони.

Підсумкову таблицю завершують Канівський, Драбівський та Катеринопільський райони.

У 2017 році продовжуватиметься робота спрямована на:

- проведення матеріально-технічного переоснащення виробництва; продовження реконструкції та добудови молочного комплексу ТОВ «Кищенці» Маньківського району, потужністю 3200 голів корів (станом на 01.01.2017 утримується 900 корів), будівництво молочного комплексу у СТОВ «Перемога» Золотоніського району потужністю 600 корів.

- виведення на проектну потужність тваринницьких комплексів в селі Моринці Звенигородського району НВФ «Урожай», ТОВ «Дзензелівське» Маньківського району, свиноферми у ТОВ «Залевківське» Смілянського району;

- спільно з органами Держпродспоживслужби, ветеринарними лікарнями спрямовувати зусилля на недопущення виникнення та поширення вогнищ інфекційних хвороб (зокрема, африканська чума).

Харчова і переробна промисловість

Харчова і переробна промисловість займає ключове значення в промисловому потенціалі області. За січень – грудень 2016 року в області вироблено та реалізовано харчової продукції на суму 22,8 млрд. грн., що становить 43 % у структурі промислового виробництва області.

Галузь представлена понад 80 основними підприємствами, в яких працює більше 15 тисяч осіб. У харчовій промисловості за січень – грудень 2016 року відбувся ріст виробництва продукції на 3,3% порівняно з відповідним періодом 2015 року.

Вироблено 56,8 % від загальнодержавних обсягів лікero – горілчаних виробів, третина (33 %) горілки з вмістом спирту менше 46,4%, м'яса птиці – 36,0 відсотків.

Експорт готових харчових продуктів, жирів та олії у січні – листопаді 2016 р. становив 104 млн. дол. США, або 25 % від показника загальнообласного експорту.

Майже 70 відсотків виробництва припадає на м'ясну, молокопереробну, олійно-жирову галузі та виробництво безалкогольних напоїв.

Продукція області відома під такими торговими марками, як: «Верес», «Наша Ряба», «Волошкове поле», «Златогор», «ЧПК», «Чарівниця», «Жайвір», «Добрий вечір», «Малятко», Маккофе», «Панда».

Одним з головних завдань сьогодення і на подалі є виробництво високоякісної продукції, яка б відповідала нормам європейських ринків і була конкурентоздатною.

Оренда землі

Згідно з інформацією структурних підрозділів агропромислового розвитку районних державних адміністрацій у 2016 році в регіоні укладено 315,2 тис. договорів оренди земельних часток (паїв) на площі 800,7 тис. га. Вартість орендованої землі становить 32,3 млрд. гривень.

Середній розмір паю по області – 2,54 га. Вартість 1 га орендованої землі в середньому по області – становить 4051,2 тис. грн.

Орендна плата за використання 1 гектара орендованої землі в середньому по області складає 2268,8 гривні.

Загальний розмір орендної плати земельних часток (паїв) 1,81 млрд. грн., а середній відсоток вартості орендованих земель – 5,62%.

У 2016 році за земельні частки (паї) орендодавцям виплачено майже 1,84 млрд. грн., або 101,6 відсотка від нарахованого.

Найвищий відсоток від загальної вартості орендованих земель у Маньківському (7,33 %), Золотоніському (6,72 %) та Жашківському (6,3 %) районах. Найнижчий у: Корсунь-Шевченківському (4,65 %), Канівському (4,76%) та Городищенський (4,89 %) районах.

Кооперативний рух

Станом на 01.01.2017 в області зареєстровано 103 кооперативи, з них 52 функціонуючих.

За напрямками діяльності вони поділяються на: 14 з обробітку землі та збирання врожаю, 24 молочарських, 38 м'ясних, 13 плодоовочевих та 14 інших.

Зазначені кооперативи об'єднують майже 1,8 тис. засновників та їх членів, що забезпечує понад 200 жителів села робочими місцями.

В області створено найбільше кооперативів у Лисянському районі – 13, по 11 – у Смілянському та Черкаському, у Монастирищенському – 9, у Канівському – 8, по 6 – у Золотоніському, Звенигородському, Катеринопільському та Чорнобаївському районах, по 4 – у Жашківському, Кам'янському, Корсунь-Шевченківському та Христинівському, 3 – в Уманському, по 2 – у Маньківському, Тальнівському та Чигиринському районах і по 1 кооперативу в Городищенському та Драбівському районах.

В рамках грантової програми Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні», який фінансується ним та Черкаською обласною радою за програмою підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у Черкаській області на період до 2020 року в листопаді 2016 року відкрито комунальне підприємство «Регіональний навчально-практичний центр розвитку багатофункціональних кооперативів Черкаської обласної ради». Його основною діяльністю є надання кооперативам інформаційного, правового, ветеринарного та управлінського супроводу їх діяльності, що і передбачено Проектом.

Станом на 01.01.2017 в рамках проекту створено 49 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів за наступними напрямками: 7 кооперативів з сушіння фруктів, 3 - з вирощування ягід, 39 - з розведення кролів.

Рішенням обласної ради від 23.12.2016 №11-2/VII «Про обласний бюджет на 2017 рік» на реалізацію заходів зазначеної Програми виділено кошти з обласного бюджету в сумі 1756,2 тис. грн., з них 256,2 тис. грн. на проект «Створення регіонального навчально-практичного Центру розвитку багатофункціональних кооперативів», та 1500 тис. грн. на підтримку діючих та подальшого створення нових кооперативів з вирощування горіхів відповідно до Порядку використання коштів.

Завдання на 2017 рік

Покращення рівня життя населення можливе за умови стабільного зростання економіки. Тільки економічне зростання призведе до створення нової економічної платформи. Досягненню цього в найбільшій мірі сприятиме створення та розвиток індустріального парку. Відповідно до Концепції індустріального парку «Золотоноша» управління максимально працюватиме над залученням інвестиційного ресурсу для виробництва сільськогосподарської техніки, запчастин та комплектуючих, для переробки сільськогосподарської продукції.

Крім обласних програм розвитку агропромислового комплексу, управління працюватиме над розробленням заходів з виконання Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року та Концепції розвитку сільських територій, мета яких є підвищення конкурентоспроможності аграрної продукції шляхом ефективного використання природних та людських ресурсів, стимулювання розвитку малих та середніх виробників, а також сільських родин до товарного сільськогосподарського виробництва та підвищення рівня життя селян.

Аграрні розписки

У рамках запровадження пілотного проекту аграрних розписок в області у минулому році проводилися інформаційні та навчальні заходи для сільськогосподарських товаровиробників майже в усіх районах області, у яких взяли участь 428 агровиробників та представників районних адміністрацій.

На сьогоднішній день в області укладено 17 аграрних розписок: 11 – фінансових та 6 - товарних. Загальна сума зобов'язань по всіх розпискам складає майже 190 млн. гривень. Із 17 аграрних розписок 7 виконані та закриті.

Фінансова підтримка агропромислового комплексу області у 2016 та 2017 роках.

В 2016 році Міністерством аграрної політики та продовольства України Черкаській області затвердженій обсяг бюджетних призначень:

- за бюджетною програмою «Фінансова підтримка заходів в агропромислового комплексу шляхом здешевлення кредитів» в розмірі 19068,48 тис. гривень.

З обласного бюджету за Програмою підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у Черкаській області на період до 2020 року фактично спрямовано кошти в сумі 6988,97 тис. гривень, з яких 5573,17 тис. гривень Європейського Союзу на створення та забезпечення матеріально-технічної бази та 1415,80 тис. гривень обласного бюджету на реконструкцію «Регіонального навчально-практичного центру розвитку багатофункціональних кооперативів».

В обласному бюджеті Управлінню агропромислового розвитку на 2017 рік передбачені видатки за наступними програмами та заходами:

- за заходом «Охорона і раціональне використання земель» в сумі 134,20 тис. гривень.

- за Програмою підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у Черкаській області на період до 2020 року видатки в сумі 2936,20 тис. гривень, з яких 2680,00 тис. гривень кошти Європейського Союзу які будуть спрямовуватись на створення та забезпечення матеріально-технічної бази та 256,20 тис. гривень кошти обласного бюджету на реконструкцію «Регіонального навчально-практичного центру розвитку багатофункціональних кооперативів»;

- за Програми в галузі сільського господарства, лісового господарства, рибальства та мисливства в сумі 1500,00 тис. гривень, дані кошти будуть

спрямовуватись на придбання садивного матеріалу, що використовується сільськогосподарськими обслуговуючими кооперативами для забезпечення їх діяльності.

Рішенням сесії обласної ради від 23.12.2016 «Про обласний бюджет на 2017 рік» передбачені видатки на заходи з проведення лабораторно-діагностичних, лікувально-профілактичних робіт, утримання ветеринарних лікарень та ветеринарних лабораторій 54050 тис. грн.:

загальний фонд-23364 тис. грн.

спеціальний фонд-30043 тис. грн.

В т.ч. на заробітну плату - 33819 тис. грн.